

Notat

Ny institutionslovgivning for ungdomsuddannelserne - sammensætning af bestyrelserne i fremtidige fusionerede institutioner

Indledning

Gymnasiernes Bestyrelsesforening (GBF) har i en længere periode arbejdet mod at skabe rammerne for en ny fælles institutionslov for fremtidige fusionerende skole, specielt med henblik på forslag til sammensætning af bestyrelserne i fusionerede institutioner.

Bestyrelsens sammensætning er fastlagt i de nuværende institutionslove, og GBF har derfor fokuseret på, hvordan en fremtidig institutionslov kan rumme bestemmelser om bestyrelsens sammensætning i en fusioneret institution – her en institution, der udbyder både alm. gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

Umiddelbart synes det mest logisk at forestille sig én ny institutionslov, som skal rumme indholdet fra de hidtidige institutionslove frem for en harmonisering af de eksisterende love, som det blev formuleret i den tidligere regerings ungeudspil fra 2018. Efterfølgende har den socialdemokratiske regering tilkendegivet i brev af 16. februar 2020 fra undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil til en række organisationer, bl.a. til GBF, at

”Regeringen ønsker en institutionsudvikling, som understøtter uddannelser af høj kvalitet og er bredt udbud af uddannelser i Danmark. Regeringen vil derfor videreføre arbejdet med de analyser, som den tidligere regering igangsatte i forhold til tilskudssystem og i forhold til at gennemføre et institutionseftersyn.”

I rapporten *’Eftersyn af institutionsudviklingen på undervisningsområdet’* (Implement marts 2020) hedder det i afsnittet *’Centrale kræfter i institutionsudviklingen/Særligt når det gælder fusioner’*:

”Ledelsernes tilgang til fusionsdrøftelser og gennemførelse er ifølge institutionerne særligt vigtig, hvis en fusion skal blive en succes. Institutionerne nævner særligt, at afklaring af institutionstype for den videreførte institution ses som et væsentligt punkt, der skal afklares tidligt i processen.

Helt generelt finder kortlægningen, at institutioner, der indgår i en fusion, ønsker at bevare en selvstændighed fremadrettet. Institutionerne oplever i den forbindelse, at uenigheder ift. spørgsmålet om bestyrelsessammensætningen i den fusionerede institution kan svække opbakningen til en fusion, både hvis der er tale om fusioner indenfor samme institutionstype eller på tværs af institutionstyper. Her kan lovgivningernes regler for bestyrelsessammensætning spille en rolle, særligt hvis der er tale om fusioner på tværs af almene gymnasier og erhvervsskoler, hvor forskelle i institutionslovene udgør en barriere.”

Gymnasiernes Bestyrelsesforening mener det er vigtigt, at en ny fælles institutionslov, dels fastlægger en række fælles generelle bestemmelser, dels separate bestemmelse om:

- almengymnasiale institutioner, herunder uændrede bestemmelser om bestyrelsens sammensætning,
- erhvervsskoler, herunder uændrede bestemmelser om bestyrelsens sammensætning og
- og endelig separate bestemmelser gældende for nye, fusionerede institutioner, der rummer både gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, herunder bestemmelser om bestyrelsens sammensætning i nye fusionerede institutioner, som er udformet på en anden måde end i de to andre institutionsformer.

Ved fusioner mellem en almen gymnasial uddannelsesinstitution og en erhvervsskole skal der derfor ikke gøres særlige overvejelser over, om den fortsættende institution skal være en almengymnasial institution eller en erhvervsskole. Den fortsættende institution er **en helt ny institutionsform** med egne bestemmelser om ex. bestyrelsens sammensætning. På andre punkter er bestemmelserne identiske med de to andre institutionsformer.

Ikke fusionerede institutioner fortsætter under bestemmelserne i de nuværende institutionslove og allerede fusionerede institutioner fortsætter som udgangspunkt under den institutionslov, som de er godkendt under.

Der er med disse overvejelser ikke taget stilling til, om ikke fusionerede institutioner og/eller tidligere fusionerede institutioner evt. skal have mulighed for at overgå til bestemmelserne for de fusionerede institutioner.

Forslag til bestyrelsessammensætning

På denne baggrund skal nedenstående forslag til bestyrelsessammensætning foreslås at gælde for alle fremtidige fusionerende skoler, hvor to forskellige institutionslove i dag er gældende, - og kan således indgå som en model for bestyrelsessammensætning, såfremt der i fremtiden skabes én fælles institutionslov for ungdomsuddannelserne.

Kriterier for bestyrelsessammensætningen i de nye institutioner hviler på følgende principper:

- En størrelsesmæssig håndterbar bestyrelse (7-12 stemmeberettigede medlemmer)
- Bestyrelsessammensætning skal afspejle skolens samlede uddannelsesudbud, faglige og almene uddannelsesprofil og kompleksitet, herunder:
 - at medlemmer tilsammen bidrager til at fremme institutionens strategiske virke med deres erfaring og faglige indsigt i uddannelse og i arbejdsmarkedets og samfundets behov for uddannelserne, erfaringer fra erhvervslivet og kan bidrage til at fremme institutionens aktuelle og fremadrettede virke,
 - den konkrete bestyrelsessammensætning er forpligtet til at varetage interesserne for institutionens samlede uddannelsesudbud og uddannelsesmæssige profil.

- Bestyrelsens medlemmer skal for flertallets vedkommende være udefra kommende, og som udgangspunkt udpeges med fokus i den pågældende institutions uddannelsesudbud og institutionens forankring i det geografiske og uddannelsesmæssige område, som skolens uddannelser dækker.
- Flexibilitet – hvilket betyder, at der skal være plads til lokale variationer.
- Blandt de udefrakommende medlemmer skal der indgå repræsentanter med erfaring fra uddannelsesudvikling, kvalitetssikring, ledelse, organisation og økonomi, herunder vurdering af budgetter og regnskaber samt uddannelseskvalitet
- I bestyrelsen indgår repræsentation fra afgivende og modtagende institutioner (videregående uddannelser)
- To medlemmer udpeges af de overenskomstbærende parter med en fra henholdsvis arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne
- To medlemmer udpeges med kompetence med tilknytning til de almen gymnasiale uddannelser
- To medlemmer udpeges blandt medarbejderne på institutionen - begge med stemmeret
- Desuden udpeges 2 medlemmer af det pågældende elevråd i institutionen, af hvilke det ene har stemmeret

For så vidt angår fusionsdannelsen af institutioner fra den samme sektor, for eksempel en fusion af to almene gymnasier, vil den nye institution, og dermed bestyrelsens sammensætning, skabes ud fra kriterierne i den (nuværende) institutionslov for almene gymnasier og tilsvarende hvis to eller flere erhvervsskoler fusionerer, vil den nye institution og dermed bestyrelses sammensætning ske ud fra kriterierne i den (nuværende) institutionslov for erhvervsskolerne.

Uddannelsesudvalg / fagudvalg

Jo mere kompleks en institution bliver, jo mindre mulighed er der for, at alle uddannelser og/eller fagområder er repræsenteret i bestyrelsen. Der kan derfor etableres et antal uddannelsesudvalg/fagudvalg for relevante uddannelses- eller fagområder. I vedtægten fastlægges procedurer for udvalgenes sammensætning og ret til høring og/eller indstilling i forhold til relevante sagsområder.

Overgangsbestemmelser - tillidskabende foranstaltning

Det vil formentlig være hensigtsmæssigt, at der i lovgivningen fastlægges nogle overgangsbestemmelser i forbindelse med fusion, så der i en fastlagt tidsramme gives mulighed for flere medlemmer i en overgangsbestyrelse, der afspejler bestyrelsessammensætningen i hver af de fusionerende institutioner.

Kompetencer

Bestyrelsens samlede kompetencer bør tilpasses skolens nuværende og fremtidige virke. En måde at sikre, at alle relevante kompetencer til enhver tid er repræsenteret i bestyrelsen, er at udarbejde en kompetenceprofil, der kortlægger sammenhængen mellem eksisterende og ønskede fremtidige kompetencer i bestyrelsen. Generelt gælder, at i det øjeblik et bestyrelsesmedlem er udpeget, arbejder medlemmet for skolens interesse uafhængigt af særinteresser – herunder fra lokalområdet eller den udpegende part.

De udefrakommende medlemmer skal fortsat udpeges med baggrund i deres personlige egenskab og de skal tilsammen have relevant erhvervs erfaring i forhold til institutionens virkefelt og erfaring med ledelse,

organisation og økonomi, herunder vurdering af budgetter og regnskaber, samt gerne erfaringer med uddannelsesudvikling og kvalitetssikring.

Bestyrelsens medlemmer skal tilsammen bidrage til at fremme institutionens strategiske virke med deres erfaring og faglige indsigt i uddannelse og i arbejdsmarkedets behov for uddannelserne.

Udefrakommende bestyrelsesmedlemmer skal have gennemført en bestyrelsesuddannelse eller have forpligtet sig hertil eller på anden måde have opnået tilsvarende kompetencer som dem, bestyrelsesopgaven forudsætter.

Det anbefales, at bestyrelsen søger en dialog med de udpegende organisationer om at udpege bestyrelseskandidater på det grundlag. Ligesom det anbefales, at bestyrelsen tager stilling til overordnede principper for mangfoldighed (køn, personprofil, etnicitet, alder mv.) i bestyrelsen. Det vil være givtigt for bestyrelsen at tage stilling til overordnede principper for sikring af mangfoldighed i bestyrelsen. En kompetenceprofil og principper for mangfoldighed kan bruges aktivt i dialog med de udpegende organisationer ved udpegning af nye medlemmer.

Selvsupplerende bestyrelsesmedlemmer

Den nytiltrådte bestyrelse skal have foretaget udpegning af medlemmer, der udpeges ved selvsupplering, senest tre måneder inde i sin funktionsperiode.

Bestyrelsen kan vælge at tilføje tilforordnede til bestyrelsen for en kortere periode i bestyrelsens funktionsperiode, som kan indkalde i forbindelse med en speciel opgave eller for at supplere bestyrelsen med specifikke kompetencer, som bestyrelsen ikke umiddelbart har.